HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

20 iunie 2024 *

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Răspundere părintească – Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 – Articolele 10 și 11 – Competența în caz de deplasare ilicită a unui copil – Reședință obișnuită a copilului într-un stat membru înainte de deplasarea ilicită – Procedura de înapoiere între o țară terță și un stat membru – Noțiunea de «cerere de înapoiere» – Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii”

În cauza C-35/23 [Greislzel] [1],

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional Superior din Frankfurt pe Main, Germania), prin decizia din 16 ianuarie 2023, primită de Curte la 25 ianuarie 2023, în procedura

Tatăl

împotriva

Mamei,

cu participarea:

Copilului L,

Avocatei,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin și doamna L. S. Rossi (raportoare), judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna N. Mundhenke, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 decembrie 2023,

* Limba de procedură: germana.

[1] Denumirea prezentei cauze este o denumire fictivă. Ea nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile din procedură.

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru tată, de A. Hamerak și T. von Plehwe, Rechtsanwälte;

– pentru guvernul german, de J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz și J. Simon, în calitate de agenți;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, M. Kozak și S. Żyrek, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de C. Vollrath și W. Wils, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 februarie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 10 și 11 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între un resortisant german cu reședința în Elveția, tatăl copilului minor L, pe de o parte, și mama acestuia, pe de altă parte, în legătură cu răspunderea părintească față de acest copil.

Cadrul juridic

Convenția de la Haga din 1980

3 Potrivit preambulului Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980 (denumită în continuare „Convenția de la Haga din 1980”), aceasta urmărește „să protejeze copilul, pe plan internațional, împotriva efectelor dăunătoare ale unei deplasări sau neînapoierii ilicite și să întocmească proceduri în vederea garantării imediatei înapoieri a copilului în statul reședinței sale obișnuite, precum și [să] asigur[e] protecția dreptului de vizitare”.

4 Articolul 6 primul paragraf din această convenție enunță:

„Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată să satisfacă obligațiile ce îi sunt impuse prin convenție.”

5 Articolul 8 primul paragraf din convenția menționată stipulează:

„Persoana, instituția sau organismul care pretinde că un copil a fost deplasat sau reținut prin violarea dreptului privind încredințarea poate să sesizeze fie autoritatea centrală a reședinței obișnuite a copilului, fie pe aceea a oricărui stat contractant, pentru ca acestea să acorde asistența lor în vederea asigurării înapoierii copilului.”

6 Potrivit articolului 12 primul paragraf din aceeași convenție:

„Când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit în înțelesul articolului 3 și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractant unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată.”

7 Articolul 13 din Convenția de la Haga din 1980 prevede:

„Prin excepție de la dispozițiile articolului precedent, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat nu este ținută să dispună înapoierea copilului, dacă persoana, instituția sau organismul care se împotrivește înapoierii sale stabilește:

a) că persoana, instituția sau organismul care avea în îngrijire copilul nu exercita efectiv dreptul privind încredințarea la data deplasării sau neînapoierii ori consimțise sau achiesase ulterior acestei deplasări sau neînapoieri; sau

b) că există un risc grav ca înapoierea copilului să îl expună unui pericol fizic sau psihic sau ca în orice alt chip să îl situeze într-o situație intolerabilă.

[…]”

8 Articolul 34 din Convenția de la Haga din 1980 prevede:

„[…] Prezenta convenție nu împiedică însă ca un alt instrument internațional legând statul de origine și statul solicitat […] să fie invocate spre a obține înapoierea unui copil deplasat sau reținut în mod ilicit sau pentru organizarea dreptului de vizitare.”

Regulamentul nr. 2201/2003

9 Considerentele (12), (17) și (18) ale Regulamentului nr. 2201/2003 au următorul cuprins:

„(12) Temeiurile de competență stabilite prin prezentul regulament în materia răspunderii părintești sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și, în special, de criteriul proximității. Prin urmare, ar trebui să fie competente în primul rând instanțele statului membru în care copilul își are reședința obișnuită, cu excepția unor cazuri de schimbare a reședinței copilului sau ca urmare a unui acord încheiat între titularii răspunderii părintești.

[…]

(17) În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, înapoierea sa ar trebui obținută fără întârziere, iar, în acest scop, Convenția de la Haga din […] 1980 ar trebui să se aplice în continuare, astfel cum a fost completată cu dispozițiile din prezentul regulament, în special cu cele din articolul 11. Instanțele din statul membru în care a fost deplasat copilul sau a fost reținut ilicit ar trebui să fie în măsură să se opună înapoierii sale în cazuri precise, justificate în mod corespunzător. Cu toate acestea, o astfel de hotărâre ar trebui să poată fi înlocuită cu o hotărâre ulterioară a instanței din statul membru al reședinței obișnuite a copilului înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite. Dacă această hotărâre implică

înapoierea copilului, înapoierea ar trebui realizată fără a fi necesară recurgerea la vreo procedură pentru recunoașterea și executarea hotărârii în cauză în statul membru în care se află copilul răpit.

(18) În caz de hotărâre de neînapoiere pronunțată în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, instanța ar trebui să informeze cu privire la aceasta instanța competentă sau autoritatea centrală din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită înaintea deplasării sau reținerii sale ilicite. Această instanță, în cazul în care nu a fost încă sesizată, sau autoritatea centrală ar trebui să adreseze o notificare părților. Această obligație nu ar trebui să împiedice autoritatea centrală să adreseze, de asemenea, o notificare autorităților publice vizate în conformitate cu dreptul intern."

10 Articolul 2 din acest regulament, intitulat „Definiții", prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[…]

7. «răspundere părintească» înseamnă ansamblul drepturilor și obligațiilor conferite unei persoane fizice sau unei persoane juridice în temeiul unei hotărâri judecătorești, al unui act cu putere de lege sau al unui acord în vigoare privind persoana sau bunurile unui copil. Aceasta cuprinde în special încredințarea și dreptul de vizită;

[…]

9. «încredințare» înseamnă drepturile și obligațiile privind îngrijirea persoanei unui copil, în special dreptul de a decide asupra locului său de reședință;

[…]

11. «deplasare sau reținere ilicită a unui copil» înseamnă deplasarea sau reținerea unui copil în cazul în care:
   (a) a avut loc o încălcare adusă încredințării dobândite printr-o hotărâre judecătorească, printr-un act cu putere de lege sau printr-un acord în vigoare în temeiul legislației statului membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale

   și
   (b) sub rezerva ca încredințarea să fi fost exercitată efectiv, singur sau împreună, în momentul deplasării sau reținerii sau ar fi fost exercitată dacă nu ar fi survenit aceste evenimente. Încredințarea se consideră ca fiind exercitată împreună atunci când unul dintre titularii răspunderii părintești nu poate, în temeiul unei hotărâri judecătorești sau ca efect al legii, să decidă asupra locului de reședință a copilului fără consimțământul celuilalt titular al răspunderii părintești."

11 Regulamentul nr. 2201/2003 cuprinde un capitol II, intitulat „Competență", care cuprinde în secțiunea 2, intitulată la rândul ei „Răspundere părintească", articolele 8-15 din acest regulament.

12 Articolul 8 din regulamentul menționat, intitulat „Competență de fond”, prevede:

„(1) Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care are reședința obișnuită în acest stat membru la momentul la care instanța este sesizată.

(2) Alineatul (1) se aplică sub rezerva dispozițiilor articolelor 9, 10 și 12.”

13 Articolul 10 din același regulament, intitulat „Competența judecătorească în cazuri de răpire a copilului”, dispune:

„În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, instanțele judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite rămân competente până în momentul în care copilul dobândește o reședință obișnuită într-un alt stat membru și până când

(a) orice persoană, instituție sau alt organism căreia/căruia i-a fost încredințat copilul consimte la deplasarea sau reținerea acestuia

sau

(b) copilul a locuit în acest alt stat membru o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau orice alt organism căreia/căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, până când copilul s-a integrat în noul său mediu și până când a fost îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:
   (i) în termen de un an de când cel căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, nu s-a depus nicio cerere de înapoiere la autoritățile competente ale statului membru în care copilul a fost deplasat sau reținut;
   (ii) a fost retrasă o cerere de înapoiere înaintată de cel căruia i s-a încredințat copilul și nu s-a depus nicio nouă cerere în termenul stabilit la punctul (i);
   (iii) o cauză soluționată de o instanță judecătorească din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite a fost închisă în conformitate cu articolul 11 alineatul (7);
   (iv) o hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului a fost pronunțată de instanța judecătorească din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale ilicite.”

14 Articolul 11 din Regulamentul nr. 2201/2003, intitulat „Înapoierea copilului”, enunță:

„(1) În cazul în care o persoană, instituție sau orice alt organism căruia/căreia i s-a încredințat copilul solicită autorităților competente dintr-un stat membru să pronunțe o hotărâre judecătorească pe baza Convenției de la Haga din [1980] în vederea obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat sau reținut ilicit într-un alt stat membru decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau de reținerea sa ilicită, se aplică alineatele (2)-(8).

[…]

(6) În cazul în care o instanță judecătorească a pronunțat o hotărâre de neînapoiere în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, instanța trebuie să transmită de îndată, fie

direct, fie prin intermediul autorității sale centrale, o copie a hotărârii judecătorești de neînapoiere și a documentelor pertinente, în special un proces-verbal al ședințelor instanței competente sau autorității centrale a statului membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite, în conformitate cu dreptul intern. Instanța trebuie să primească toate documentele menționate în termen de o lună de la data hotărârii de neînapoiere.

(7) Cu excepția cazului în care instanțele judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sa sau de reținerea sa ilicită au fost deja sesizate de una dintre părți, instanța judecătorească sau autoritatea centrală care primește informația menționată la alineatul (6) trebuie să o notifice părților și să le invite să prezinte observații instanței, în conformitate cu dreptul intern, în termen de trei luni de la data notificării, pentru ca instanța judecătorească să examineze problema încredințării copilului.

Fără a aduce atingere normelor în materie de competență prevăzute de prezentul regulament, instanța judecătorească închide cauza în cazul în care nu a primit nicio observație în termenul prevăzut.

(8) Fără a aduce atingere unei hotărâri de neînapoiere pronunțate în conformitate cu articolul 13 din Convenția de la Haga din 1980, orice hotărâre ulterioară prin care se dispune înapoierea copilului, pronunțată de o instanță competentă în temeiul prezentului regulament, este executorie în conformitate cu capitolul III secțiunea 4, în vederea asigurării înapoierii copilului.”

15 Articolul 60 din regulamentul menționat, intitulat „Raporturile cu anumite convenții multilaterale”, enunță:

„În relațiile dintre statele membre, prezentul regulament prevalează asupra următoarelor convenții în măsura în care acestea privesc materiile reglementate de prezentul regulament:

[…]

(e) Convenția de la Haga din [1980].”

Litigiul principal și întrebările preliminare

16 L s-a născut în Elveția în noiembrie 2014 și are dublă cetățenie, germană și poloneză. Tatăl său, cetățean german, are reședința în Elveția din luna iunie 2013 din motive profesionale, în timp ce mama sa, cetățean polonez, a locuit cu fiica sa din luna ianuarie 2015 până în luna aprilie 2016 la Frankfurt pe Main (Germania), oraș în care părinții lui L s-au căsătorit.

17 Din luna ianuarie 2015 până în luna aprilie 2016, tatăl le-a vizitat în mod regulat pe mamă și pe L în Germania.

18 În luna mai 2015, Oficiul elvețian pentru migrație a acceptat cererea de reîntregire a familiei formulată de tată, în urma căreia mama a obținut un permis de ședere temporară în Elveția, valabil până la 31 decembrie 2019.

19 La 9 aprilie 2016, mama și L s-au mutat în Polonia. La acel moment, mama a făcut o declarație de plecare a întregii familii din Frankfurt pe Main, indicând adresa tatălui din Elveția. În vara anului 2016, mama și-a depus candidatura pentru locuri de muncă în Elveția. Din luna noiembrie 2016 aceasta lucrează în Polonia.

20 Într-o primă etapă, tatăl și-a vizitat soția și fiica în Polonia. Cu toate acestea, începând cu luna aprilie 2017, mama i-a refuzat tatălui exercitarea dreptului de vizită a fiicei lor. Ea a înscris-o pe aceasta din urmă la o grădiniță din Polonia, fără consimțământul tatălui. La sfârșitul lunii mai 2017, mama l-a informat pe tată că rămâne în Polonia împreună cu fiica lor.

21 La 7 iulie 2017, tatăl a adresat o cerere de înapoiere a copilului în Elveția prin intermediul autorității centrale elvețiene, și anume Oficiul Federal de Justiție din Berna, în temeiul Convenției de la Haga din 1980.

22 Printr-o hotărâre din 8 decembrie 2017, Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie (Tribunalul Districtual din Cracovia-Nowa Huta din Cracovia, Polonia) a respins această cerere, pentru motivul că tatăl își dăduse consimțământul pentru o perioadă nedeterminată cu privire la mutarea mamei și a fiicei lor în Polonia. În plus, această instanță a considerat că exista un risc grav pentru interesul superior al copilului, în sensul articolului 13 primul paragraf litera (b) din Convenția de la Haga din 1980, în cazul înapoierii acestuia, întrucât tatăl a recunoscut că a recurs o dată la violență împotriva mamei.

23 Apelul declarat de tată împotriva acestei hotărâri a fost respins de Sąd Okręgowy w Krakowie (Tribunalul Regional din Cracovia, Polonia) printr-o decizie din 17 aprilie 2018.

24 La 27 septembrie 2017, mama a inițiat o procedură de divorț în Polonia. În luna octombrie 2017, aceasta a făcut de asemenea o declarație de plecare a lui L în comuna X din Elveția.

25 Printr-o decizie din 5 iunie 2018, Sąd Okręgowy w Krakowie (Tribunalul Regional din Cracovia) i-a acordat provizoriu mamei încredințarea lui L și a stabilit obligația tatălui privind pensia alimentară. Instanța de trimitere arată că, în cursul anului 2022, tatăl a vizitat copilul în Polonia în temeiul unei hotărâri judecătorești pronunțate în acest stat membru.

26 Tatăl a renunțat la o a doua cerere de înapoiere a copilului întemeiată pe Convenția de la Haga din 1980, pe care o depusese la 29 iunie 2018 la Bundesamt für Justiz (Oficiul Federal de Justiție) din Bonn (Germania).

27 Printr-o cerere din 12 iulie 2018, introdusă la Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt pe Main, Germania), tatăl a solicitat încredințarea exclusivă a copilului, dreptul de a stabili reședința acestuia, precum și înapoierea copilului la el, în Elveția, imediat după intrarea în vigoare a deciziei.

28 Tatăl a susținut că părinții copilului au convenit în cursul anului 2015 să locuiască în viitor împreună cu L în Elveția. În luna aprilie 2016, mama ar fi decis să se alăture, pentru o durată limitată, părinților săi în Polonia. Tatăl și-ar fi exprimat acordul în acest sens, în măsura în care această ședere era limitată la doi sau trei ani. S-ar fi convenit ca copilul să frecventeze o grădiniță în Elveția cel târziu începând cu luna noiembrie 2017.

29 Mama s-a opus cererii. Ea a susținut că tatăl și-a dat consimțământul la mutarea în Polonia și că a contribuit la obținerea pașaportului polonez în această țară. Nu ar fi existat în schimb niciun acord privind o mutare pentru o durată limitată în Polonia și nici vreun acord privind o mutare în Elveția.

30 Printr-o hotărâre din 3 iunie 2019, Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt pe Main) a respins cererea tatălui de încredințare exclusivă a copilului, pentru motivul că această instanță nu dispunea de competența internațională de a se pronunța cu privire la aceasta.

31 Tatăl a formulat o cale de atac împotriva acestei decizii la Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional Superior din Frankfurt pe Main, Germania), susținând în esență că competența instanțelor germane decurge din articolul 11 alineatul (6) din Regulamentul nr. 2201/2003 coroborat cu alineatul (7) al acestui articol, precum și din articolul 10 din acest regulament.

32 În această privință, instanța de trimitere arată, în primul rând, că, la data introducerii cererii tatălui în primă instanță, și anume la 12 iulie 2018, L avea reședința obișnuită în Polonia, astfel încât competența instanțelor germane nu se poate întemeia pe articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003.

33 În al doilea rând, în ceea ce privește competența acestor instanțe, care ar decurge, potrivit tatălui, din articolele 10 și 11 din Regulamentul nr. 2201/2003, instanța de trimitere consideră că aceste articole trebuie interpretate coroborat și amintește că articolele menționate se aplică numai în relațiile dintre statele membre. Acesta este motivul pentru care ea apreciază că, în procedura de înapoiere inițiată la cererea tatălui la 7 iulie 2017 prin intermediul Oficiului Federal de Justiție din Berna, care urmărea obținerea înapoierii copilului în Elveția, nu se aplică cerințele care decurg din articolul 11 din Regulamentul nr. 2201/2003, referitoare la punerea în aplicare a procedurilor în temeiul Convenției de la Haga din 1980, dat fiind că nu revin Confederației Elvețiene obligații în temeiul Regulamentului nr. 2201/2003.

34 În consecință, potrivit instanței de trimitere, după respingerea cererii de înapoiere, instanța poloneză nu avea niciun motiv să procedeze în conformitate cu articolul 11 alineatele (6) și (7) din acest regulament și să informeze instanțele germane sau autoritatea centrală germană cu privire la hotărârea de neînapoiere. Instanța de trimitere adaugă că a doua cerere de înapoiere, pe care tatăl a depus-o la Oficiul Federal de Justiție din Bonn cu puțin timp înainte de introducerea cererii sale de încredințare exclusivă aflate la originea prezentei proceduri, nu poate servi drept temei pentru menținerea competenței jurisdicționale în temeiul articolului 10 din regulamentul menționat, întrucât tatăl a renunțat la această cerere de înapoiere.

35 În al treilea rând, instanța de trimitere consideră că, în măsura în care articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 este aplicabil în prezenta cauză, condițiile de aplicare a articolului 10 litera (b) punctul (i) din acest regulament, care prevede menținerea competenței instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite, nu ar fi în principiu întrunite. Astfel, în timp ce tatăl susține că copilul a fost deplasat ilicit în Polonia în luna mai 2017, cererea sa privind încredințarea a fost formulată abia la 12 iulie 2018, așa încât termenul de un an prevăzut la articolul 10 litera (b) punctul (i) din regulamentul menționat nu ar fi respectat. Acest termen ar putea fi însă respectat dacă ar începe să curgă la data la care acest copil ar fi trebuit să frecventeze, potrivit tatălui său, o grădiniță în Elveția, și anume începând din luna noiembrie 2017.

36 Instanța de trimitere arată totuși că expunerea situației de fapt prezentate de tată în această privință în cadrul prezentei proceduri diferă de cea pe care a prezentat-o în cadrul procedurii desfășurate în temeiul Convenției de la Haga din 1980. S-ar ridica, așadar, problema dacă tatăl este decăzut din dreptul de a prezenta fapte noi în ceea ce privește data exactă a deplasării ilicite și dacă normele în materie de sarcină a probei aplicabile în procedurile desfășurate în temeiul acestei convenții sunt transpozabile în prezenta procedură. Instanța de trimitere tinde să considere că ei nu îi revin obligații în temeiul hotărârii referitoare la cererea de înapoiere pronunțate în temeiul convenției menționate și că trebuie să aprecieze contradicțiile în expunerea situației de fapt a tatălui.

37 În sfârșit, în al patrulea rând, instanța de trimitere arată că, în cazul refuzului înapoierii copilului în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, normele prevăzute la articolul 11 alineatele (6)-(8) din Regulamentul nr. 2201/2003 încurajează inițierea unei proceduri privind încredințarea copilului în fața instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite. Cu toate acestea, contrar celor susținute de tată, instanța de trimitere consideră că aplicarea dispozițiilor acestui articol 11 presupune în mod imperativ punerea în aplicare a unei proceduri în temeiul Convenției de la Haga din 1980 între două state membre cărora nu le revin obligații în temeiul Regulamentului nr. 2201/2003, ceea ce nu ar fi cazul în speță.

38 În aceste condiții, Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional Superior din Frankfurt pe Main) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„În ce măsură mecanismul normativ al articolelor 10 și 11 din Regulamentul [nr. 2201/2003] este limitat la procedurile desfășurate între statele membre ale Uniunii?

În concret:

1) Articolul 10 din Regulamentul [nr. 2201/2003] este aplicabil, cu consecința menținerii competenței instanțelor judecătorești din statul [membru] de reședință anterior, în cazul în care copilul își avea, înaintea deplasării, reședința obișnuită într-un stat membru al Uniunii (Germania) și procedura înapoierii s-a desfășurat în conformitate cu Convenția de la Haga [din 1980] între un stat membru al Uniunii (Polonia) și o țară terță (Elveția), iar în această procedură s-a refuzat înapoierea copilului?

   În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

2) În cadrul articolului 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul [nr. 2201/2003], care sunt cerințele care trebuie îndeplinite pentru stabilirea menținerii competenței [instanțelor judecătorești din statul membru al fostei reședințe obișnuite a copilului]?

3) Articolul 11 alineatele (6)-(8) din Regulamentul [nr. 2201/2003] se aplică și în procedura de înapoiere desfășurată în conformitate cu Convenția de la Haga [din 1980] între o țară terță și un stat membru al Uniunii (ca stat în care a fost deplasat copilul), în cazul în care, înaintea deplasării, acesta își avea reședința obișnuită într-un alt stat membru al Uniunii?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

39 Potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 30 ianuarie 2024, Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia, C-118/22, EU:C:2024:97, punctul 31, precum și jurisprudența citată).

40 În speță, prima întrebare are la origine faptul că, potrivit instanței de trimitere, aplicarea articolului 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 este condiționată de punerea în aplicare a unei proceduri de înapoiere a copilului, inițiată în temeiul Convenției de la Haga din 1980, între două state membre, astfel cum este completată această procedură de dispozițiile articolului 11 din acest regulament. Or, în măsura în care tatăl a inițiat, înainte de litigiul din prezenta cauză, o procedură de înapoiere a copilului prin intermediul autorității centrale a Confederației Elvețiene, țară terță despre care este cert că nu are obligații în temeiul Regulamentului nr. 2201/2003, instanța de trimitere consideră că nici dispozițiile acestui articol 11, nici, pe cale de consecință, cele ale articolului 10 nu sunt aplicabile în cauza principală.

41 În asemenea împrejurări, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la menținerea competenței instanțelor germane în calitate de instanțe judecătorești din statul membru al reședinței obișnuite a copilului imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite.

42 Rezultă că, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție încetează să mai fie aplicabilă pentru simplul motiv că o autoritate centrală a unei țări terțe a fost solicitată pentru a pune în aplicare o procedură de înapoiere a copilului în temeiul Convenției de la Haga din 1980, iar această procedură a eșuat.

43 Fără a repune în discuție admisibilitatea acestei întrebări, guvernul polonez arată că acest articol 10 nu este aplicabil litigiului principal în măsura în care o instanță poloneză a respins cererea tatălui lui L de a dispune înapoierea copilului său, în temeiul Convenției de la Haga din 1980, statuând că nu avusese loc o deplasare sau o reținere ilicită a acestui copil.

44 În această privință, este suficient să se constate că, astfel cum se confirmă la articolul 11 alineatul (8) din Regulamentul nr. 2201/2003, hotărârea unei instanțe dintr-un stat membru prin care se refuză admiterea unei cereri de înapoiere, în temeiul Convenției de la Haga din 1980, nu exclude ca o instanță dintr-un alt stat membru să se poată considera competentă pe baza articolului 10 din acest regulament.

45 Sub rezerva acestei precizări, trebuie amintit că, în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, competența în materia răspunderii părintești este atribuită instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își are reședința obișnuită la momentul la care instanța este sesizată. Astfel, ca urmare a proximității lor geografice, aceste instanțe sunt în general cel mai bine plasate să aprecieze măsurile care trebuie adoptate în interesul copilului [Hotărârea din 14 iulie 2022, CC (Transfer al reședinței obișnuite a copilului către un stat terț), C-572/21, EU:C:2022:562, punctul 27 și jurisprudența citată].

46 Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din regulamentul respectiv, această competență generală este aplicabilă „sub rezerva dispozițiilor articolelor 9, 10 și 12” din regulamentul menționat.

47 Articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede că instanțele judecătorești din statul membru pe teritoriul căruia copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite rămân competente până când copilul dobândește o reședință obișnuită într-un alt stat membru.

48 Transferul de competență către instanțele judecătorești din acest alt stat membru este subordonat condiției, prevăzută la litera (a) a acestui articol 10, ca o persoană căreia i-a fost încredințat copilul să își fi dat acordul la această deplasare sau reținere, sau condițiilor prevăzute la litera (b) a articolului 10 menționat. În temeiul acestei litere (b), se impune ca, în primul rând, copilul să fi locuit în acest stat membru o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau orice alt organism căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, în al doilea rând, copilul să se fi integrat în noul său mediu și, în al treilea rând, să îndeplinească una dintre celelalte patru condiții prevăzute la punctele (i)-(iv) ale acestei dispoziții. Condiția stabilită la punctul (i) din aceasta prevede ca, în termen de un an de când cel căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, „să nu se fi depus nicio cerere de înapoiere la autoritățile competente ale statului membru în care copilul a fost deplasat sau reținut”.

49 Pe de altă parte, trebuie amintit că, în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, în cazul în care o persoană căreia i s-a încredințat copilul solicită autorităților competente dintr-un stat membru să pronunțe o hotărâre judecătorească pe baza Convenției de la Haga din 1980 în vederea obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat sau reținut ilicit într-un alt stat membru decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau de reținerea sa ilicită, se aplică alineatele (2)-(8) ale articolului 11 menționat.

50 Rezultă în mod clar din modul de redactare a acestui articol 11 că această dispoziție nu se aplică decât atunci când o procedură de înapoiere a unui copil deplasat sau reținut în mod ilicit a fost inițiată în temeiul Convenției de la Haga din 1980 între state membre.

51 Cu toate acestea, niciun element din modul de redactare sau din economia articolului 10 din acest regulament sau din obiectivele urmărite de acesta nu permite să se susțină că norma de competență specială prevăzută la articolul 10 menționat, care constă în principiu în menținerea competenței instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite, devine inaplicabilă pentru motivul că a fost inițiată, fără succes, o procedură de înapoiere în temeiul Convenției de la Haga din 1980 între autoritățile centrale sau jurisdicționale a unei țări terțe și cele ale unui stat membru.

52 Astfel, în primul rând, trebuie amintit că norma de competență prevăzută la articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 se întemeiază pe „deplasare[a] sau reținere[a] ilicită a unui copil”, înțeleasă ca fiind, în conformitate cu articolul 2 punctul 11 din acest regulament, o deplasare sau o reținere efectuată cu încălcarea adusă încredințării dobândite printr-o hotărâre judecătorească, printr-un act cu putere de lege sau printr-un acord în vigoare în temeiul legislației statului membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea acestei deplasări și sub

rezerva ca încredințarea să fi fost exercitată efectiv, singur sau împreună, în momentul deplasării sau reținerii, sau ar fi fost exercitată dacă nu ar fi survenit aceste evenimente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 august 2021, A, C-262/21 PPU, EU:C:2021:640, punctul 44).

53 Această definiție a deplasării sau a reținerii ilicite a unui copil se limitează astfel să facă referire la o încălcare adusă încredințării către unul dintre titularii răspunderii părintești în temeiul dreptului statului membru al reședinței obișnuite a copilului imediat înaintea acestei deplasări sau rețineri. Aceasta nu depinde, așadar, de inițierea, în mod necesar subsecventă și eventuală, de către cel căruia i s-a încredințat copilul a unei proceduri de înapoiere a copilului, întemeiată pe Convenția de la Haga din 1980.

54 O asemenea interpretare este confirmată de obiectivul urmărit de articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003, care constă în a evita conferirea unui avantaj procedural autorului răpirii ilicite a copilului ce ar decurge din faptul că instanțele judecătorești din statul membru în care acest copil își avea reședința obișnuită imediat înaintea acestei răpiri și-ar pierde în mod automat competența pentru simplul motiv că acest copil locuiește în prezent în mod obișnuit cu autorul acestei răpiri în alt stat membru [a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, TT (Deplasare ilicită a copilului), C-87/22, EU:C:2023:571, punctul 36 și jurisprudența citată].

55 În al doilea rând, în timp ce, pentru a pune capăt competenței instanțelor judecătorești de la fosta reședință obișnuită a copilului, articolul 10 litera (b) face referire la lipsa oricărei cereri de înapoiere adresate autorităților competente ale statului membru pe teritoriul căruia copilul a fost deplasat sau reținut ilicit, această dispoziție nu specifică nicidecum că o asemenea cerere trebuie să fi fost prezentată în temeiul Convenției de la Haga din 1980 și nici nu exclude posibilitatea ca aceasta să fi fost prezentată prin intermediul unei autorități centrale a unei țări terțe.

56 În schimb, premisa pe care se întemeiază instanța de trimitere ar echivala cu obligarea titularului răspunderii părintești, a cărui încredințare a fost încălcată în sensul articolului 2 punctul 11 din acest regulament, să se prevaleze de stipulațiile Convenției de la Haga din 1980 pentru a solicita înapoierea copilului vizat.

57 Or, pe de o parte, trebuie amintit că aceste stipulații nu primează, conform articolului 60 din Regulamentul nr. 2201/2003, asupra dispozițiilor acestui regulament în relațiile dintre statele membre în materiile reglementate de acesta din urmă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, TT (Deplasare ilicită a copilului), C-87/22, EU:C:2023:571, punctul 58].

58 Pe de altă parte, afirmația potrivit căreia ar exista o obligație de a se prevala de stipulațiile Convenției de la Haga din 1980 pentru a solicita înapoierea unui copil care face obiectul unei răpiri internaționale a fost deja respinsă de Curte în Hotărârea din 19 septembrie 2018, C.E. și N.E. (C-325/18 PPU și C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, punctele 49 și 51). După cum reiese din articolul 34 din această convenție, o procedură de înapoiere poate astfel să se întemeieze pe alte norme sau pe alte stipulații convenționale, în special bilaterale. În această privință, Curtea a precizat de asemenea, la punctul 53 din această hotărâre, că titularul răspunderii părintești poate solicita recunoașterea și executarea, în conformitate cu dispozițiile capitolului III din Regulamentul nr. 2201/2003, a unei hotărâri judecătorești referitoare la autoritatea părintească și la înapoierea de copii adoptate de o instanță competentă potrivit capitolului II secțiunea 2 din Regulamentul nr. 2201/2003, chiar dacă nu a formulat o cerere de înapoiere întemeiată pe Convenția de la Haga din 1980.

59 Prin urmare, simpla împrejurare că părintele a cărui încredințare a fost încălcată a inițiat, fără succes, o procedură în temeiul Convenției de la Haga din 1980 privind înapoierea copilului deplasat sau reținut ilicit prin intermediul autorității centrale a unei țări terțe, transmisă ulterior autorităților competente ale unui stat membru, nu are incidență asupra aplicării într-o asemenea situație a normei de competență prevăzute la articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003.

60 În al treilea rând, contrar celor susținute de instanța de trimitere, Hotărârea din 24 martie 2021, MCP (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231), prin care Curtea a considerat că articolul 10 din acest regulament nu se aplică unei situații în care un copil a dobândit, la data introducerii cererii referitoare la răspunderea părintească, reședința sa obișnuită într-o țară terță în urma unei răpiri către această țară, este lipsită de relevanță în ceea ce privește interpretarea care precedă. Astfel, este cert în cauza principală că deplasarea pretins ilicită s-a realizat între două state membre, situație care intră efectiv în domeniul de aplicare al acestei dispoziții.

61 În sfârșit, în al patrulea rând, contrar celor susținute de guvernul german, nu se poate admite, în tăcerea Regulamentului nr. 2201/2003, ca aplicarea normei de competență jurisdicțională în materia răspunderii părintești, prevăzută la articolul 10 din acest regulament, să fie condiționată de aplicarea unor norme procedurale precum cele prevăzute la articolul 11 alineatele (6) și (7) din regulamentul menționat, ce au în principal ca obiect să reglementeze transmiterea informațiilor referitoare la o hotărâre de neînapoiere, adoptată în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, care trebuie să fie comunicate instanței competente din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau a reținerii ilicite și să stabilească modalitățile de notificare a acestor informații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 ianuarie 2015, RG, C-498/14 PPU, EU:C:2015:3, punctul 46).

62 Având în vedere aceste considerații, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție nu încetează să fie aplicabilă pentru simplul motiv că o autoritate centrală a unei țări terțe a fost solicitată pentru a pune în aplicare o procedură de înapoiere a unui copil în temeiul Convenției de la Haga din 1980 și că această procedură a eșuat.

Cu privire la a doua întrebare

63 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în general să se stabilească care sunt condițiile care trebuie îndeplinite pentru a constata menținerea competenței instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite.

64 Din motivarea și din împrejurările de fapt prezentate în cererea de decizie preliminară reiese că această întrebare privește mai precis două aspecte referitoare în special la noțiunea de „cerere de înapoiere”, astfel cum este prevăzută la articolul 10 litera (b) punctul (i) din acest regulament. Pe de o parte, instanța de trimitere consideră că cererea de înapoiere introdusă de tatăl lui L la 7 iulie 2017 nu constituie o „cerere de înapoiere”, în sensul articolului 10 litera (b) punctul (i), pentru motivul că urmărea să obțină înapoierea copilului într-o țară terță, și anume Confederația Elvețiană. Pe de altă parte, această instanță apreciază că cererea de încredințare introdusă de tată la 12 iulie 2018 poate fi asimilată unei „cereri de înapoiere” în sensul articolului 10 litera (b) punctul (i) menționat. Ea arată totuși că această cerere ar fi fost introdusă după termenul de un an stabilit de această dispoziție dacă *dies a quo* a acestui termen ar fi fost identică cu cea care era aplicabilă în cadrul cererii de înapoiere introduse la 7 iulie 2017, având în vedere pretențiile tatălui. În acest context, instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă cel căruia i s-a

încredințat copilul dispune de posibilitatea de a prezenta elemente noi față de cele pe care le-a invocat în cadrul procedurii menționate și care sunt, în această privință, normele referitoare la sarcina probei.

65 Ținând seama de aceste precizări și având în vedere jurisprudența Curții menționată la punctul 39 din prezenta hotărâre, este necesar să se reformuleze a doua întrebare, așa încât instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că intră în sfera noțiunii de „cerere de înapoiere”, în sensul acestei dispoziții, o cerere de înapoiere a copilului într-un alt stat decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite ori o cerere de încredințare a acestui copil introdusă în fața instanțelor judecătorești din acest stat membru. În cazul unui răspuns afirmativ, instanța de trimitere ridică problema dacă, pe de o parte, pentru a dovedi că a introdus o cerere de înapoiere în termenul stabilit de dispoziția menționată, cel căruia i s-a încredințat copilul dispune de posibilitatea de a prezenta elemente noi față de elementele pe care le-a invocat în cursul procedurii desfășurate în temeiul Convenției de la Haga din 1980 și, pe de altă parte, dacă normele în materia sarcinii probei sunt identice cu cele aplicabile în cadrul acestei proceduri.

66 În ceea ce privește, în primul rând, aspectul dacă, după cum susține în special Comisia, o cerere de înapoiere a copilului într-un stat, inclusiv într-o țară terță, distinctă de statul membru în care acest copil își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite intră sub incidența articolului 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003, este necesar să se constate că acest regulament nu specifică ce trebuie să se înțeleagă prin „cerere de înapoiere”.

67 Potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, TT (Deplasare ilicită a copilului), C-87/22, EU:C:2023:571, punctul 39 și jurisprudența citată].

68 În această privință, mai întâi, niciun element din modul de redactare a articolului 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 nu permite să se deducă faptul că expresia „cerere de înapoiere” desemnează o altă acțiune decât cea prin care o persoană solicită ca un copil să revină în statul membru pe teritoriul căruia își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite.

69 În continuare, în ceea ce privește contextul articolului 10 din acest regulament, trebuie amintit că acest articol prevede o normă specială de competență în raport cu norma generală enunțată la articolul 8 alineatul (1) din regulamentul menționat. Acest articol 10 enunță astfel împrejurările în care competența în favoarea instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite este menținută sau, dimpotrivă, este transferată instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul a dobândit o reședință obișnuită în urma unei deplasări sau a unei rețineri ilicite.

70 Prin urmare, este logic și conform cu economia normelor de competență în materia răspunderii părintești prevăzute de Regulamentul nr. 2201/2003 că, pe de o parte, „cererea de înapoiere”, prevăzută la articolul 10 din acest regulament, trebuie să fie adresată autorităților competente ale statului membru pe teritoriul căruia copilul a fost deplasat ilicit și se află fizic și, pe de altă parte, prin aceeași cerere se urmărește obținerea înapoierii copilului respectiv în statul membru pe teritoriul căruia își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării ilicite și ale cărui instanțe

sunt, după cum a statuat deja Curtea, ca urmare a proximității lor geografice, în general cel mai bine plasate să aprecieze măsurile care trebuie adoptate în interesul copilului menționat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, TT (Deplasare ilicită a copilului), C-87/22, EU:C:2023:571, punctul 33 și jurisprudența citată]. Or, o cerere de a duce copilul într-un alt stat, care în plus este o țară terță, pe teritoriul căruia nu a locuit în mod obișnuit înaintea deplasării sale ilicite, nu corespunde acestei logici.

71 În sfârșit, această interpretare este confirmată de obiectivul Regulamentului nr. 2201/2003. Astfel, acesta urmărește să descurajeze răpirile de copii între state și, în caz de răpire, să obțină înapoierea imediată a copilului în statul reședinței sale obișnuite (Hotărârea din 19 septembrie 2018, C.E. și N.E., C-325/18 PPU și C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, punctul 47).

72 Pe de altă parte, Curtea a statuat deja, cu privire la interpretarea articolului 11 din Regulamentul nr. 2201/2003, că unul dintre obiectivele acestei dispoziții este restabilirea *statu quo ante*, cu alte cuvinte a situației care exista anterior deplasării sau reținerii ilicite a copilului [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 februarie 2023, Rzecznik Praw Dziecka și alții (Suspendarea deciziei de returnare), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punctul 69 și jurisprudența citată].

73 Chiar dacă, după cum s-a statuat la punctele 51-62 din prezenta hotărâre, competența instituită la articolul 10 din Regulamentul nr. 2201/2003 nu este subordonată împrejurării ca o procedură de înapoiere să fie inițiată în temeiul Convenției de la Haga din 1980, astfel cum această procedură este completată, între statele membre, de dispozițiile articolului 11 din acest regulament, nu este mai puțin adevărat că restabilirea *statu quo ante* constituie în mod necesar un obiectiv comun al cererilor de înapoiere vizate la articolele 10 și 11 din regulamentul menționat.

74 Prin urmare, toate aceste obiective ar fi compromise în cazul în care o „cerere de înapoiere” ar fi înțeleasă ca fiind o cerere de transfer al copilului către un stat pe teritoriul căruia acest copil nu își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau a reținerii sale ilicită (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iunie 2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, punctul 38).

75 Această interpretare este confirmată de Convenția de la Haga din 1980. Astfel, deși este adevărat, după cum susține Comisia, că articolul 8 primul paragraf din această convenție îl autorizează pe cel căruia i s-a încredințat copilul să adreseze o cerere de înapoiere prin intermediul autorității centrale a oricărei părți contractante, preambulul convenției menționate arată totuși că aceasta din urmă urmărește să protejeze copilul, pe plan internațional, împotriva efectelor dăunătoare ale unei deplasări sau neînapoierii ilicite și să întocmească proceduri în vederea garantării înapoierii imediate a copilului în statul reședinței sale obișnuite [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 februarie 2023, Rzecznik Praw Dziecka și alții (Suspendarea hotărârii de înapoiere), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punctul 64].

76 Rezultă astfel din interpretarea literală, contextuală și teleologică a articolului 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003 că noțiunea „cerere de înapoiere”, în sensul acestei dispoziții, desemnează o cerere prin care o persoană solicită ca un copil să revină în statul membru pe teritoriul căruia își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite.

77 În schimb, o cerere prin care se urmărește să se obțină reunirea copilului cu unul dintre părinții săi într-o țară terță în care acest copil nu își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sa ilicită nu constituie o „cerere de înapoiere” în sensul acestui articol 10 litera (b) punctul (i).

78 În al doilea rând, o cerere de încredințare adresată instanțelor judecătorești din statul membru pe teritoriul căruia copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite nu poate fi considerată echivalentă cu o cerere de înapoiere în sensul articolului 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003.

79 Astfel, după cum a arătat în esență domnul avocat general la punctul 61 din concluzii, din articolul 10 litera (b) din acest regulament reiese că o cerere de înapoiere a unui copil și o cerere de încredințare a unui copil nu sunt interschimbabile, întrucât aceste două cereri au funcții diferite. Pe de o parte, spre deosebire de o cerere prin care se urmărește obținerea încredințării unui copil, care necesită o examinare aprofundată a fondului litigiului în materia răspunderii părintești, o cerere de înapoiere face, prin natura sa, obiectul unei proceduri expeditive, din moment ce urmărește să asigure, astfel cum enunță considerentul (17) al Regulamentului nr. 2201/2003, înapoierea fără întârziere a copilului [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 februarie 2023, Rzecznik Praw Dziecka și alții (Suspendarea hotărârii de înapoiere), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punctele 68 și 70]. Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că o hotărâre privind înapoierea sau neînapoierea copilului nu soluționează chestiunea încredințării acestuia, înțelegându-se că imposibilitatea de a beneficia de o procedură de înapoiere nu aduce atingere posibilității părintelui a cărui încredințare a fost încălcată de a-și valorifica drepturile privind fondul răspunderii părintești prin intermediul unei proceduri deduse judecății instanțelor competente pentru a o soluționa în temeiul dispozițiilor Regulamentului nr. 2201/2003 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iunie 2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, punctul 65 și jurisprudența citată).

80 Din moment ce nici o cerere de înapoiere a unui copil într-un stat pe teritoriul căruia acest copil nu își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite, nici o cerere de încredințare formulată cu privire la acest copil nu pot fi calificate drept „cerer[i] de înapoiere” în sensul articolului 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003, nu este necesar să se examineze aspectele menționate în ultima teză a punctului 65 din prezenta hotărâre.

81 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că nu intră în sfera noțiunii de „cerere de înapoiere”, în sensul acestei dispoziții, nici o cerere de înapoiere a copilului într-un alt stat decât statul membru în care acest copil își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite, nici o cerere de încredințare a copilului menționat introdusă în fața instanțelor judecătorești din acest stat membru.

Cu privire la a treia întrebare

82 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 11 alineatele (6)-(8) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție se aplică într-o procedură de înapoiere a unui copil desfășurată în conformitate cu Convenția de la Haga din 1980 între o țară terță și un stat membru pe teritoriul căruia se află acest copil în urma unei deplasări sau a unei reținere ilicite, în cazul în care, înaintea deplasării, acesta își avea reședința obișnuită într-un alt stat membru.

83 Astfel cum s-a precizat la punctul 50 din prezenta hotărâre, din modul de redactare a articolului 11 din acest regulament rezultă că acesta se aplică numai în coroborare cu dispozițiile Convenției de la Haga din 1980 în relațiile dintre statele membre.

84 Rezultă că, după cum au arătat în mod întemeiat guvernele german și polonez, precum și Comisia, obligațiile de informare și de notificare prevăzute la articolul 11 alineatele (6) și (7) din regulamentul menționat, precum și caracterul executoriu al hotărârii vizate la articolul 11 alineatul (8) din același regulament nu se aplică în cadrul unei proceduri de înapoiere a copilului care a fost pusă în aplicare între o autoritate centrală a unei țări terțe și autoritățile statului membru în care se află acest copil în urma unei deplasări sau a unei reținere ilicite.

85 Având în vedere aceste considerații, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că articolul 11 alineatele (6)-(8) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că nu se aplică într-o procedură de înapoiere a unui copil desfășurată în conformitate cu Convenția de la Haga din 1980 între o țară terță și un stat membru pe teritoriul căruia se află acest copil în urma unei deplasări sau a unei reținere ilicite.

Cu privire la cheltuielile de judecată

86 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000,**

   trebuie interpretat în sensul că

   această dispoziție nu încetează să fie aplicabilă pentru simplul motiv că o autoritate centrală a unei țări terțe a fost solicitată pentru a pune în aplicare o procedură de înapoiere a unui copil în temeiul Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980, și că această procedură a eșuat.

2) **Articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 2201/2003**

   trebuie interpretat în sensul că

   nu intră în sfera noțiunii de „cerere de înapoiere”, în sensul acestei dispoziții, nici o cerere de înapoiere a copilului într-un alt stat decât statul membru în care acest copil își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite, nici o cerere de încredințare a copilului menționat introdusă în fața instanțelor judecătorești din acest stat membru.

3) **Articolul 11 alineatele (6) și (8) din Regulamentul nr. 2201/2003**

   trebuie interpretat în sensul că

nu se aplică într-o procedură de înapoiere a unui copil desfășurată în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980, între o țară terță și un stat membru pe teritoriul căruia se află acest copil în urma unei deplasări sau a unei rețineri ilicite.

Semnături